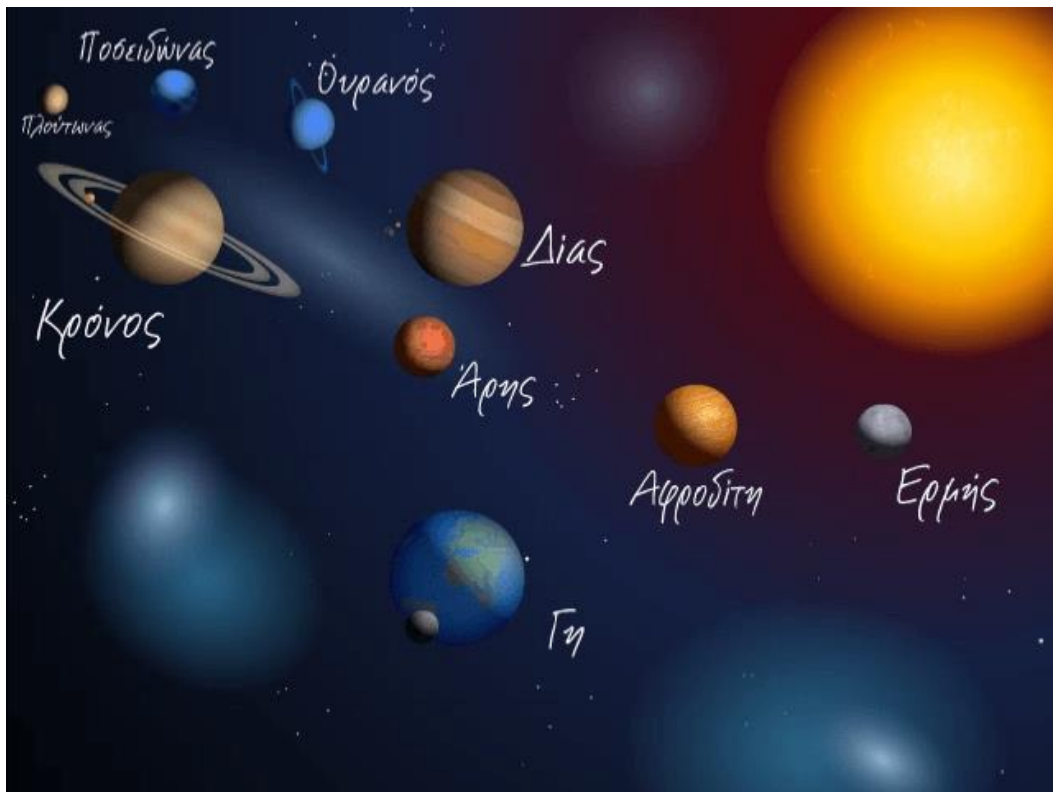

2^ο Διδακτικό σενάριο: Περιγραφή
[Ε' Δημοτικού]

Θέμα: «Ταξίδι στον κόσμο του διαστήματος»

Ευφροσύνη Κωσταρά (Επιμορφώτρια)

Δήμητρα Βερροπούλου (Εκπαιδευτικός Α-Θμιας για την Αχαΐα)

Οδηγίες προς τον/την εκπαιδευτικό

Το διδακτικό σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της **Ε΄ τάξης** Δημοτικού. Μπορεί, όμως, με κατάλληλες τροποποιήσεις και προσαρμογές να υλοποιηθεί και σε μεγαλύτερους/ες μαθητές/τριες.

Βασική στόχευση αποτελεί η **διδασκαλία της περιγραφής και της υπερδομής της**, προκειμένου οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τα βασικά σημεία, την πορεία και τα στάδια παραγωγής μιας περιγραφής, ώστε να μπορούν και οι ίδιοι/ες στη συνέχεια να οδηγηθούν στην παραγωγή ενός περιγραφικού κειμένου σε προφορικό και γραπτό λόγο. Ειδικότερα, το συγκεκριμένο σενάριο εστιάζει στην **περιγραφή αντικειμένων**, στην **περιγραφή ενός τόπου/ μιας περιοχής**, καθώς και στην **περιγραφή μιας διαδικασίας** (οδηγίες κατασκευής ενός αντικειμένου).

Οι δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί έχουν ως βασικούς στόχους: α) την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών/τριών να επικοινωνούν αποτελεσματικά, προφορικά και γραπτά, β) την κατανόηση της περιγραφής και του τρόπου παραγωγής περιγραφικού κειμένου, γ) την ανάπτυξη του τεχνολογικού τους αλφαριθμητισμού και δ) την ανάπτυξη των στοχαστικών τους ικανοτήτων μέσα από την παρατήρηση.

Τα επιλεγμένα πολυτροπικά κείμενα (1^ο και 2^ο βίντεο, απόσπασμα από τον «Μικρό Πρίγκιπα» του Α. ντε Σαιντ-Εξυπερύ, οδηγίες κατασκευής) αναφέρονται στον **κόσμο του διαστήματος**. Οι μαθητές/τριες θα γνωρίσουν τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος και θα οδηγηθούν στην περιγραφή τους βάσει των συγκεκριμένων γνωρισμάτων, χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων τους. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες θα διδαχθούν το ρόλο και τη λειτουργία των **επιθέτων** σε μια περιγραφή, τη **συμφωνία επιθέτων – ουσιαστικών** (κατά γένος, αριθμό και πτώση), τον βασικό χρόνο της περιγραφής, τον **Ενεστώτα**, αλλά και τη δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης της **Προστακτικής** σε κείμενα περιγραφής μιας διαδικασίας, όπως παροχής οδηγιών (*λειτουργική γραμματική*). Επιπλέον, θα εξασκηθούν στις **αντώνυμες λέξεις**, ενώ, τέλος, θα γνωρίσουν την **παρομοίωση** και τη λειτουργία της στο λόγο.

Οι μαθητές/τριες μπορούν να δουν τα δύο βίντεο όσες φορές χρειαστούν. Το κείμενο του αποσπάσματος από τον «Μικρό Πρίγκιπα» του Α. ντε Σαιντ-Εξυπερύ καλό είναι να διαβαστεί αρχικά από τον/την εκπαιδευτικό με τους κατάλληλους

επιτονισμούς στα επίθετα, προκειμένου να γίνει καλύτερα αντιληπτή η λειτουργία τους στο λόγο από τους/τις μαθητές/τριες. Στη συνέχεια μπορεί να διαβαστεί και από κάποιους/ες μαθητές/τριες, προκειμένου να εξασκηθούν στην ανάγνωση.

Οι δραστηριότητες προτείνεται να γίνουν ομαδοσυνεργατικά σε μικρές ομάδες 3-4 ατόμων (1 καλός, 2 μέτριοι, 1 αδύναμος, για βέλτιστη απόδοση των μαθητών), στις οποίες μοιράζονται ρόλοι, ώστε να συμμετέχουν όλοι/ες ενεργά, ενώ ένας/μία μαθητής/τρια ορίζεται ως εκπρόσωπος που κρατά σημειώσεις και ανακοινώνει στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα. Ο/η εκπαιδευτικός σε ρόλο συντονιστή, βοηθού, καθοδηγητή και εμψυχωτή οδηγεί τους/τις μαθητές/τριες στη σταδιακή ανακάλυψη της γνώσης (Vygotsky), με κύρια στόχευση την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης των κειμένων και παραγωγής γραπτού λόγου με υιοθέτηση ολιστικών προσεγγίσεων (whole language).

Είναι σημαντικό, βεβαίως, να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, επίλυσης προβλήματος, διαχείρισης της πληροφορίας, καθώς και αυτοβελτίωσης των μαθητών/τριών, μέσα από διαδικασίες αυτο-αξιολόγησης, αλλά και ετερο-αξιολόγησης στο πλαίσιο της συζήτησης των δραστηριοτήτων.

Ειδικά, όσον αφορά στην παραγωγή γραπτού λόγου, βασικές αρχές αποτελούν:

- η έμφαση στην επικοινωνιακή και κοινωνικο-πολιτισμική διάσταση της παραγωγής γραπτού λόγου
- η θεώρηση της παραγωγής λόγου ως αλληλεπιδραστικής (interactive) κοινωνικής διαδικασίας και
- η αντιμετώπιση της επεξεργασίας του γραπτού λόγου ως μακράς και απαιτητικής διαδικασίας (writing as a process).

Στην ενότητα αυτή θα μάθουμε:

- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΔΟΜΗΣ ΤΗΣ**
- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**
- **ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ - ΕΠΙΘΕΤΩΝ (ΚΑΤΑ ΓΕΝΟΣ, ΑΡΙΘΜΟ ΚΑΙ ΠΤΩΣΗ)**
- **ΠΟΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΠΙΟ ΣΥΧΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**
- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΕΣ ΛΕΞΕΙΣ**
- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΑ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ**
- **ΠΩΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΥΜΕ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Π.Χ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)**

Γεια σας, παιδιά! Είμαι ο **Φώτης ο Αστροναυτάκης** και το σπίτι μου είναι στο διάστημα! Μου αρέσουν πολύ τα ταξίδια σε νέους κόσμους, γιατί ανακαλύπτω καινούρια πράγματα. Μαζί θα εξερευνήσουμε τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος και θα μάθουμε τα χαρακτηριστικά τους! Είστε έτοιμοι;

Γεια σας, παιδιά! Είμαι η **Γη**. Είμαι ο μοναδικός πλανήτης του ηλιακού μας συστήματος που φιλοξενεί ζωή.

Μαζί θα βοηθήσουμε τον Φώτη να ανακαλύψει καινούρια πράγματα για το διάστημα και να γνωρίσει το μαγικό κόσμο της περιγραφής.

Γεια σας παιδιά! Εγώ είμαι ο **Ήλιος** και μαζί θα μάθουμε τα μυστικά της γραμματικής.

1. Ταξιδεύοντας στους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος

Είστε έτοιμοι να ξεκινήσουμε το ταξίδι μας στο μαγικό κόσμο του διαστήματος; Για αρχή, θέλω να σας ξεναγήσω στο σπίτι μου, το διάστημα! Για να μάθετε περισσότερα για τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος, πατήστε στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=hY4XYUY>

1. Πού θα μπορούσατε να βρείτε το παραπάνω βίντεο;

- 🌐 Στην τηλεόραση
- 🌐 Στο διαδίκτυο
- 🌐 Στο περιοδικό
- 🌐 Σε ντοκιμαντέρ

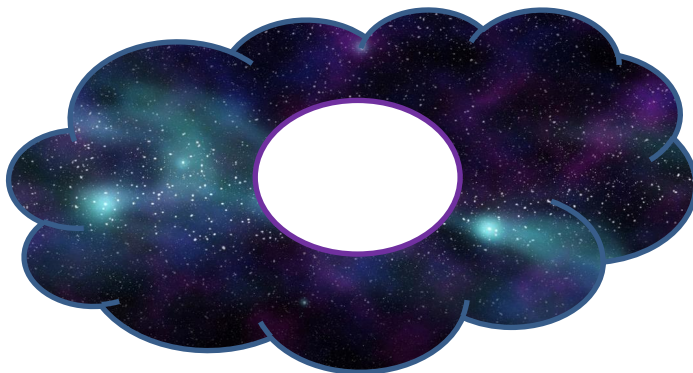
2. Ποιος νομίζετε πως είναι ο σκοπός του βίντεο; Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση:

- να μας αφηγηθεί την ιστορία του ηλιακού συστήματος
- να μας περιγράψει τους πλανήτες του ηλιακού συστήματος
- να μας πείσει ότι οι πλανήτες του ηλιακού συστήματος είναι 8.

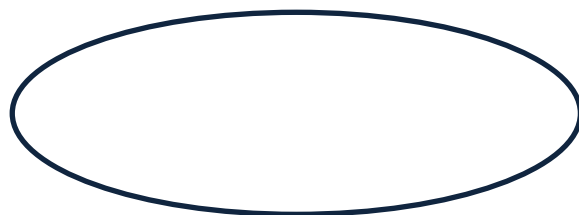
3. Τι σας βοήθησε να καταλάβετε το βίντεο που είδατε; Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις.

- Η εικόνα
- Ο ήχος
- Ο λόγος

4. Πόσοι είναι οι πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος; Γράψτε την απάντησή σας μέσα στο συννεφάκι.

5. Κάποιο από τα ουράνια σώματα δεν είναι πλανήτης. Ποιο είναι αυτό; Γράψε στο κυκλάκι το όνομά του.

Όταν περιγράφουμε μια έννοια που αφορά ένα μέρος/περιοχή/τοποθεσία, το πρώτο που πρέπει να αναφέρουμε είναι το **πώς** λέγεται. Δηλαδή, να πούμε την ονομασία του.

6. Ψάξε στο λεξικό σου τη λέξη «πλανήτης» και γράψε τη σημασία της στο συννεφάκι.

Πλανήτης είναι

.....

.....

.....

Αυτή η σύντομη πρόταση με την οποία περιγράφουμε ή εξηγούμε τι ακριβώς είναι μια έννοια, δίνοντας κάποια από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά της, λέγεται **ορισμός**.

7. Με τι παρομοιάζει ο τραγουδιστής του βίντεο την Αφροδίτη; Δες ξανά το βίντεο και συμπλήρωσε το παρακάτω κενό.

Η Αφροδίτη, ολόλευκη σαν.....

8. Αντιστοίχισε τις φράσεις με τις λέξεις που λείπουν φτιάχνοντας παρομοιώσεις.

Είμαι δυνατός σαν	κυπαρίσσι
Είναι ελαφρύς σαν	τον Ηρακλή
Είναι ψηλός σαν	πουλάκι
Κοιμάται σαν	τη χελώνα
Είναι αργός σαν	πούπουλο

Πολλές φορές, για να περιγράψουμε μια έννοια, τη **συγκρίνουμε** με κάποια άλλη που τη γνωρίζουμε καλύτερα και χρησιμοποιούμε τη λεξούλα **σαν**.

Αυτό λέγεται **παρομοίωση**. Έτσι η περιγραφή μας γίνεται πιο κατανοητή.

«Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας», Β.Μ. Β' Δημοτικού, β' τεύχος, σελ 10.

9. Θυμάστε από ποιους πλανήτες και ουράνια σώματα αποτελείται το ηλιακό μας σύστημα; Η εικόνα που βρίσκεται παρακάτω θα σας βοηθήσει.

1.....

6.....

2.....

7.....

3.....

8.....

4.....

9.....

5.....

10.....

Κατά την περιγραφή ενός μέρους/
περιοχής/ τοποθεσίας πρέπει να
εντάξουμε αυτό το μέρος/ περιοχή/
τοποθεσία στο **ευρύτερο σύνολο**
στο οποίο ανήκει και να αναφέρουμε
ποια είναι τα **χαρακτηριστικά** εκείνα
από τα οποία αποτελείται το μέρος
που περιγράφουμε.

Ώρα για ένα ακόμη ευχάριστο μουσικό
διάλειμμα!! Στο παρακάτω βίντεο μπορείτε
να αναγνωρίσετε τους πλανήτες και να
τους επαναλάβετε προφορικά;

<https://www.youtube.com/watch?v=PUCWgBHI7T8>

10. Ποια κοινά σημεία βρίσκετε ανάμεσα στα δυο βίντεο που είδατε;

11. Τοποθετήστε τα παρακάτω χαρακτηριστικά στα κουτάκια με τους πλανήτες,
στους οποίους αναφέρονται.

Γη:

Ποσειδώνας:

Ερμής:

Αφροδίτη:

Δίας:

Άρης:

12. Αν δεν υπήρχαν οι παραπάνω εικόνες, θα μπορούσατε να καταλάβετε εύκολα τα χαρακτηριστικά των πλανητών;

.....

.....

Η εικόνα είναι πολύ σημαντική στην περιγραφή. Μας βοηθά να καταλάβουμε καλύτερα τις πληροφορίες που δίνονται για το μέρος που περιγράφεται.

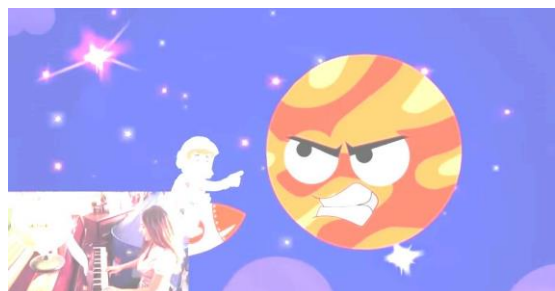
13. Παρατηρήστε τις εικόνες, οι οποίες παρουσιάζουν με διαφορετικό τρόπο το ίδιο στιγμιότυπο από το βίντεο που παρακολουθήσατε. Ποια εικόνα θα επιλέγατε εσείς; Κυκλώστε τον αριθμό κάτω από την εικόνα που επιλέξατε. Έπειτα σημειώστε και συζητήστε με τους συμμαθητές σας γιατί επιλέξατε αυτήν την εικόνα.

1

2

3

4

Παιδιά, προσέξτε!
Τα έντονα χρώματα μαζί με
τη φωτεινότητα αλλά και την
καθαρότητα μιας εικόνας μας
βοηθούν να καταλάβουμε
καλύτερα αυτό που
περιγράφουμε.

14. Ουπς! Ο ήχος του βίντεο κόλλησε. Τι παρατηρείτε; Είναι το ίδιο ενδιαφέρον το βίντεο; Αν όχι, γιατί;

Μπορείτε να καταλάβετε το βίντεο χωρίς ήχο;

Σε ένα βίντεο ο **ήχος** είναι πολύ σημαντικός, γιατί μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τις πληροφορίες που μας δίνονται.

Άρα, το βίντεο που συνδυάζει **εικόνα** και **ήχο** μας κάνει πιο κατανοητές τις πληροφορίες σε μια περιγραφή.

Ώρα για **εκπαιδευτικό παιχνίδι!**

Παιδιά, ήρθε η ώρα να χαλαρώσουμε λίγο, παίζοντας κάποια παιχνίδια όλοι μαζί και μαθαίνοντας καλύτερα τους πλανήτες!

Πατώντας τους συνδέσμους, μεταφέρεστε στο αντίστοιχο παιχνίδι.

<https://learningapps.org/watch?v=pz9vj1r2t21>

<https://learningapps.org/watch?v=phuvtm1pk21>

<https://learningapps.org/watch?v=ptfy0fmf521>

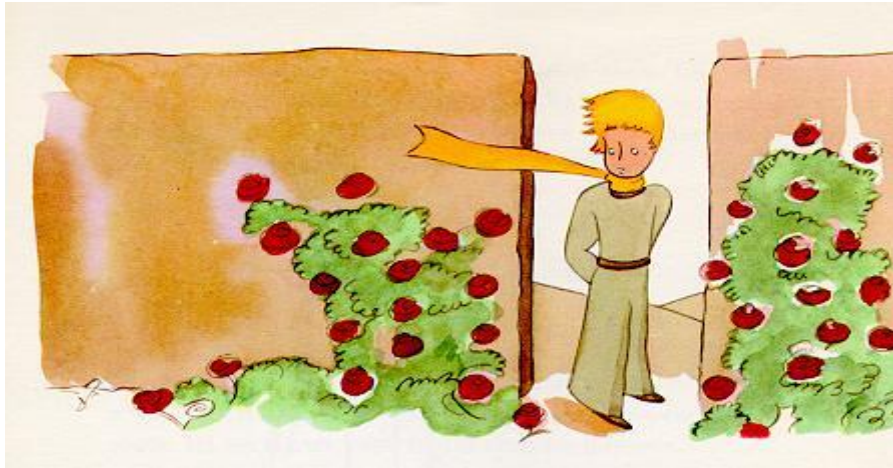
2. Ο ανθισμένος τριανταφυλλόκηπος

Παιδιά, πάμε να γνωρίσουμε έναν ήρωα
της παγκόσμιας λογοτεχνίας,
τον μικρό πρίγκιπα, ο οποίος ταξιδεύει
από πλανήτη σε πλανήτη!

Ελάτε να διαβάσουμε ένα μικρό κείμενο
από το ταξίδι του!

(Ο μικρός πρίγκιπας ταξιδεύοντας από πλανήτη σε πλανήτη, φτάνει στη Γη και συναντά έναν κήπο με τριαντάφυλλα)

[...] Έτυχε, όμως, ύστερα που περπάτησε πολύ μέσα απ' τους άμμους, τα βράχια και τα χιόνια, ν' ανακαλύψει, τέλος, ο μικρός πρίγκιπας ένα δρόμο.

Εκεί ήταν ένας τριανταφυλλόκηπος ανθισμένος.

- Καλημέρα, είπε.

- Καλημέρα, είπαν τα κόκκινα τριαντάφυλλα.

Ο μικρός πρίγκιπας τα κοίταξε. Μοιάζανε όλα με το δικό του όμορφο λουλούδι.

- Τι είστε;, τα ρώτησε κατάπληχτος.

- Εμείς είμαστε τριαντάφυλλα, είπαν τα τριαντάφυλλα.

- Α!, έκανε ο μικρός πρίγκιπας.

Βαθιά λύπη τον γέμισε. Το δικό του τριαντάφυλλο τού είχε πει πως ήταν ένα, μονακριβο σ' ολόκληρο το σύμπαν. Και να που ήταν τώρα πέντε χιλιάδες τριαντάφυλλα, όλα τα ίδια, σ' ένα μονάχα κήπο!

«Θα του κακοφαινόταν πολύ», σκέφτηκε, «αν το 'βλεπε αυτό... Θα έβηχε και θα 'κανε τάχα πως πεθαίνει, για να γλιτώσει απ' το άσχημο ρεζίλεμα. Κι εγώ θα ήμουν αναγκασμένος να κάνω τάχα πως το περιποιούμαι, γιατί αλλιώς, θ' αφηνόταν στ' αλήθεια να πεθάνει...».

Ύστερα σκέφτηκε κι αυτό: «Νόμιζα πως ήμουν ο πιο πλούσιος πρίγκιπας, γιατί είχα δικό μου ένα μοναδικό στον κόσμο λουλούδι, και να που δεν έχω παρά ένα κοινό τριαντάφυλλο. Αυτό και τα τρία μου ηφαιστεια στον μακρινό πλανήτη μου, που μου φτάνουν ως το γόνατο, και που το ένα τους μπορεί να έχει σβήσει για πάντα, δε με κάνουν τελικά και κανένα μεγάλο πρίγκιπα...».

Και, πέφτοντας χάμω στο πράσινο γρασίδι, έκλαψε.

Α. ντε Σαιντ-Εξυπερύ, «Ο μικρός πρίγκιπας», μτφρ. Στρατής Τσίρκας, Ηριδανός

15. Εντοπίζετε κάποιο κοινό στοιχείο ανάμεσα στο κείμενο που μόλις διαβάσατε και στα δυο βίντεο που παρακολουθήσατε προηγουμένως; Ποιο είναι αυτό;

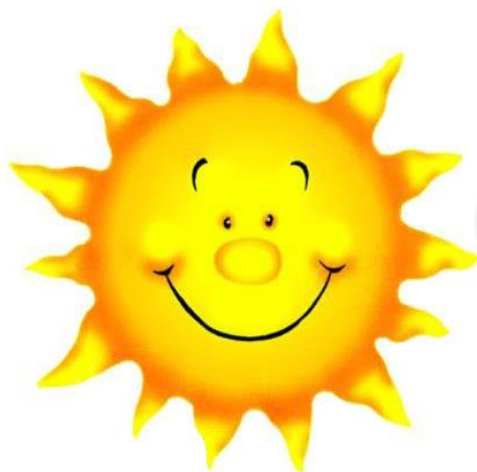
.....

16. Οι υπογραμμισμένες λέξεις συνοδεύουν κάποιες άλλες λέξεις (ζώα, φυτά, ανθρώπους), δίνοντας κάποιο χαρακτηριστικό τους. Γράψτε τρεις από αυτές που να δείχνουν άνθρωπο, ζώο ή φυτό.

Π.χ. πρίγκιπας.....

Μήπως θυμάστε πώς λέγονται οι λέξεις αυτές;

- Ρήματα
- Επίθετα
- Ουσιαστικά

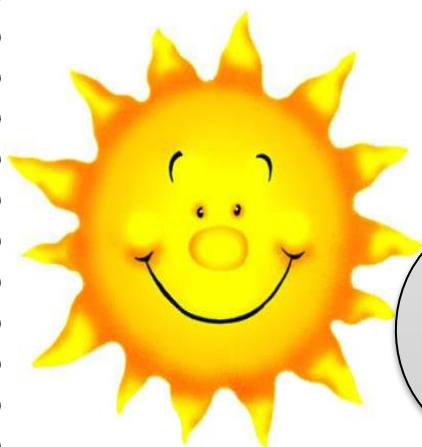

Οι λέξεις αυτές που δηλώνουν
πρόσωπο, ζώο, πράγμα, τόπο,
κατάσταση ή ενέργεια ονομάζονται
ουσιαστικά.

Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 63

17. Τώρα, παρατήρησε τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου και συμπλήρωσε στα παρακάτω κουτάκια τα χαρακτηριστικά που συνοδεύουν τα ουσιαστικά.

1. Ο πρίγκιπας
2. Ένας τριανταφυλλόκηπος
3. Τα τριαντάφυλλα
4. λύπη τον γέμισε
5. σ' το σύμπαν
6. Το ρεζίλεμα
7. Ήμουν ο πιο πρίγκιπας
8. Ένα τριαντάφυλλο
9. Στον πλανήτη μου
10. Πέφτοντας χάμω στο γρασίδι

Οι λεξούλες που μας δίνουν κάποιες επιπλέον πληροφορίες για τους ανθρώπους, τα ζώα και τα πράγματα ονομάζονται **επίθετα**.

Τα επίθετα βρίσκονται πάντα σε **ίδιο γένος, αριθμό και πτώση** με τα ουσιαστικά που συνοδεύουν και κάνουν τον λόγο μας **πιο ζωντανό και πλούσιο**.

Γραμματική Ε' και ΣΤ' τάξη, σελ. 93-95

Π.χ. ένα αστέρι

ένα κίτρινο αστέρι
αστέρι

ένα μικρό κίτρινο
αστέρι

18. Ξαναγράψτε τις παραπάνω φράσεις της άσκησης 17 χωρίς τα επίθετα.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

➤ Τι παρατηρείτε; Ποια εκδοχή προτιμάτε καλύτερα;

.....

19. Προσπαθήστε τώρα να σκεφτείτε και να γράψετε με την ομάδα σας για τα παρακάτω επίθετα του κειμένου κάποια άλλα επίθετα με αντίθετη σημασία από αυτά.

μικρός

ανθισμένος

κόκκινα

βαθιά

ολόκληρο

άσχημο

πλούσιος

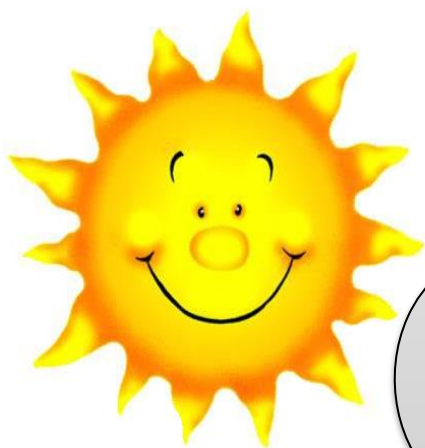
μακρινό

κοινό

πράσινο

➤ Τι παρατηρείτε; Υπάρχει για όλα τα επίθετα κάποια λέξη αντίθετης σημασίας;

Οι λεξούλες που έχουν **αντίθετη σημασία** ονομάζονται **αντώνυμα** ή αλλιώς **αντίθετα**.

Θυμηθείτε, όμως, υπάρχουν κάποιες λέξεις που εκφράζουν **κάτι απόλυτο**, όπως π.χ. ένα χρώμα, ύλη, ή προσδίδουν μια ιδιαίτερη σημασία ή ιδιότητα.

Οι λέξεις αυτές δεν έχουν αντίθετα.

Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 210

20. Για να καταλάβετε καλύτερα τη σημασία των επιθέτων, συμπληρώστε τα επίθετα που βρίσκονται στο παρακάτω πλαίσιο. Οι εικόνες θα σας βοηθήσουν να επιλέξετε το κατάλληλο επίθετο για κάθε ουσιαστικό.

Εφτά πλανήτες.

Ένας εξωγήινος.

Μια στολή.

Τρεις μετεωρίτες.

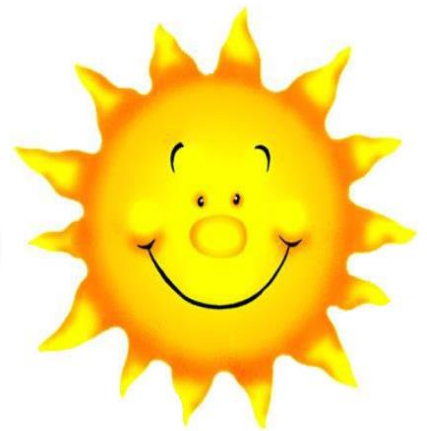
- Όπως παρατηρούμε, οι καταλήξεις των επιθέτων αλλάζουν στις παραπάνω φράσεις. Μπορείτε να καταλάβετε γιατί συμβαίνει αυτό;

.....

Τα επίθετα, όπως και τα ουσιαστικά, έχουν **δύο αριθμούς**, τον **ενικό** και τον **πληθυντικό** αριθμό.

Επίσης έχουν **τρία γένη**, **αρσενικό**, **θηλυκό** και **ουδέτερο**. Κάθε γένος έχει διαφορετική κατάληξη.

«Τα απίθανα μολύβια», Τ.Ε, Γ' Δημοτικού, α' τεύχος, σελ.27.

21. Πάμε να το δούμε και στην πράξη! Συμπληρώστε το επίθετο «πελώριος» στον κατάλληλο αριθμό και γένος, για να ταιριάζει με το άρθρο.

ο κήπος

η θάλασσα

το διαστημόπλοιο

οι γίγαντες

οι βουνοκορφές

τα κύματα

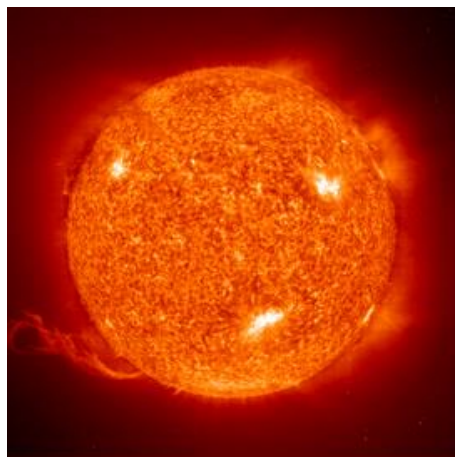

Παιδιά, ήρθε η ώρα να σας
γνωρίσω τον κεντρικό
αστέρα του ηλιακού μας
συστήματος, τον Ήλιο!!

Διαβάστε προσεκτικά το
παρακάτω κείμενο, το
«Δελτίο ταυτότητάς» του!

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

ΗΛΙΟΥ

Όνομα: Ήλιος

Κατηγορία: αστέρας του ηλιακού μας συστήματος

Πού τον συναντάμε: Στο Διάστημα

Μέγεθος: Είναι σχεδόν μια τέλεια σφαίρα με διάμετρο 1,4 εκατομμύρια χιλιόμετρα (109 φορές περισσότερο από τη Γη), και η μάζα του αποτελεί το 99.86% της μάζας του ηλιακού συστήματος.

Ηλικία: 5 δισεκατομμύρια έτη

Χρώμα: Κίτρινο

Γενικά χαρακτηριστικά: Η φωτεινότητά του είναι τέτοια, ώστε κατά την διάρκεια της ημέρας να μην επιτρέπει, λόγω της έντονης διάχυσης του φωτός, σε άλλα ουράνια σώματα να εμφανίζονται (με εξαίρεση τη Σελήνη και σπανιότερα την Αφροδίτη). Η επιφανειακή του θερμοκρασία φτάνει τους 5.500°C.

Ο Ήλιος είναι το κοντινότερο στη Γη άστρο, σε απόσταση 149,6 εκατομμυρίων χιλιομέτρων. Ο Ήλιος ακολουθεί μία τροχιά μέσα στον Γαλαξία ολοκληρώνοντας μία περιφορά σε περίπου 226 εκατομμύρια έτη. Γύρω από τον Ήλιο έχουν τις τροχιές του οι οκτώ πλανήτες με τους δορυφόρους τους (ο Πλούτωνας είναι νάνος πλανήτης), καθώς και άλλα σώματα, όπως αστεροειδείς και κομήτες: όλα τα σώματα συναποτελούν το Ηλιακό Σύστημα.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%89%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82>

22. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο σκοπός του παραπάνω κειμένου; Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση:

- να μας διηγηθεί μια ιστορία με πρωταγωνιστή τον Ήλιο
- να μας πείσει ότι ο Ήλιος είναι πλανήτης
- να μας περιγράψει τον Ήλιο.

23. Για ποιο σώμα του Γαλαξία μας μιλάει το παραπάνω κείμενο; Γράψε την απάντησή σου στο συννεφάκι.

24. Σε ποια κατηγορία ανήκει;

.....

Όταν περιγράφουμε έναν χώρο, αναφέρουμε αρχικά το όνομά του και έπειτα σε ποια κατηγορία ανήκει.

25. Πού τον συναντάμε και τι μέγεθος έχει;

.....

26. Ποια είναι η ηλικία και το χρώμα του;

.....

Στη συνέχεια, αναφέρουμε
βασικά εξωτερικά
χαρακτηριστικά του, όπως

- ✓ πού το συναντάμε
- ✓ τι μέγεθος έχει
- ✓ την ηλικία και
- ✓ το χρώμα του.

27. Διάβασε ξανά το κείμενο, εντόπισε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ήλιου και συμπλήρωσε τα στα παρακάτω κενά.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

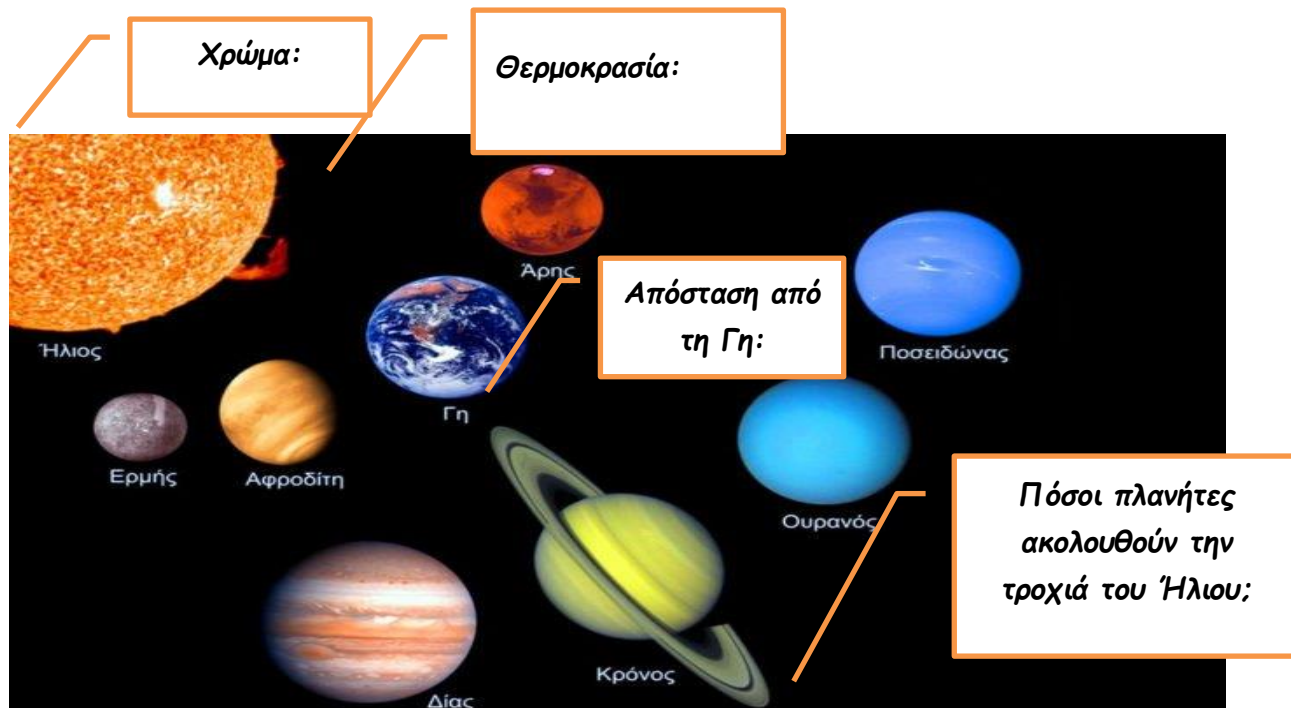

Είναι σημαντικό, όταν περιγράφουμε έναν χώρο, να μιλήσουμε πρώτα για την **εξωτερική του εμφάνιση** και στη συνέχεια για τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του**.

Άρα, παιδιά, όταν **περιγράφουμε** ένα **αντικείμενο**, πρέπει να πούμε:

- 🌀 το **όνομά** του και την **κατηγορία** που ανήκει
- 🌀 το **περιβάλλον** στο οποίο βρίσκεται
- 🌀 τα βασικά **εξωτερικά χαρακτηριστικά** του (π.χ. χρώμα, μέγεθος, ηλικία)
- 🌀 τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά** του.

28. Διαβάστε ξανά το κείμενο και τη δραστηριότητα 27 και στη συνέχεια συμπληρώστε τα χαρακτηριστικά του ήλιου στα παρακάτω κενά.

29. Σε βοήθησε η εικόνα να καταλάβεις καλύτερα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ήλιου;

Η εικόνα είναι πολύ σημαντική στην περιγραφή. Μας βοηθά να καταλάβουμε καλύτερα τα εξωτερικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου που περιγράφεται.

30. Για να καταλάβεις καλύτερα τη λειτουργία των επιθέτων, **συμπλήρωσε την παρακάτω ακροστιχίδα** με τα κατάλληλα επίθετα.

- ☉ Πάμε μια εκδρομή, η μέρα σήμερα είναι
- ☉ Τα σύννεφα είναι αφράτα και
- ☉ Ο σεισμός ήταν 7 ρίχτερ, δηλαδή, πολύ
- ☉ Η κοπέλα είναι μοντέλο, γιατί είναι πολύ
- ☉ Η Γη είναι

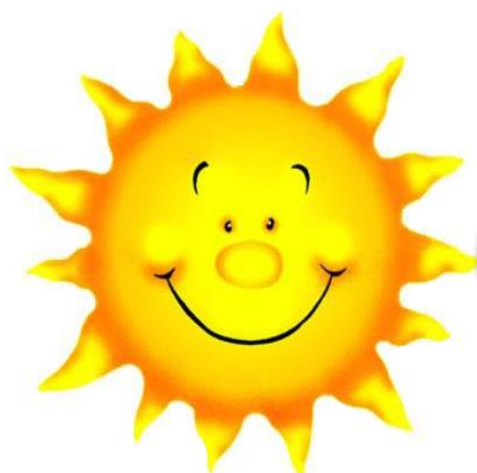
Η _ _ _ _ _

Λ _ _ _ _

Ι _ _ _ _ _

Ο _ _ _ _ _

Σ _ _ _ _ _

Επομένως, για να δώσουμε πληροφορίες για το **σχήμα**, το **μέγεθος**, το **χρώμα** ή ένα άλλο **χαρακτηριστικό** ενός προσώπου, ζώου ή αντικειμένου χρησιμοποιούμε τις μαγικές λέξεις, **τα επίθετα!**

«Τα απίθανα μολύβια», Β.Μ., Γ' Δημοτικού.

31. Ένας μετεωρίτης πέρασε και ανακάτεψε τις λέξεις, χωρίζοντας τα ουσιαστικά από τα επίθετα. Μπορείς να βρεις ξανά τα ζευγαράκια και να τα αντιστοιχίσεις;

μαραμένη

γαλανά

κυκλικός

φοβισμένο

- νερά
- παπαρούνα
- σπουργίτι
- δίσκος

32. Τι σας βοήθησε να καταλάβετε ποιο επίθετο είναι «ζευγάρι» με ποιο ουσιαστικό;

.....

.....

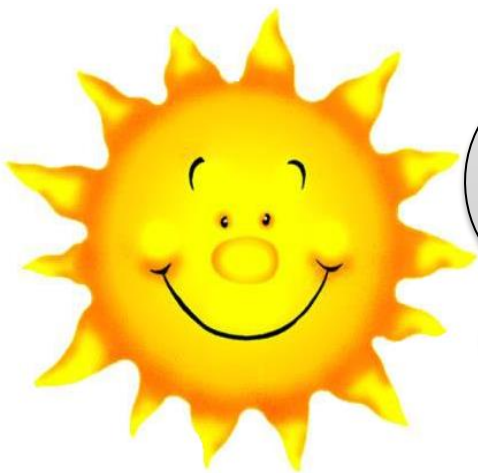
33. Πιστεύετε ότι θα μπορούσαμε με τα ίδια ουσιαστικά και επίθετα να φτιάξουμε διαφορετικά ζευγαράκια (π.χ. αντί για «κυκλικός δίσκος» να λέγαμε «γαλανά δίσκος»);

.....

- Τι παρατηρείτε; Τα επίθετα και τα ουσιαστικά που είναι ζευγάρι έχουν κοινά στοιχεία;

.....

.....

Άρα, παιδιά, χρειάζεται **μεγάλη προσοχή**, όταν χρησιμοποιούμε τα **επίθετα**. Θα πρέπει να είναι σε ίδιο **αριθμό, γένος και πτώση** με το ουσιαστικό που κάνουν ζευγαράκι.

«Τα απίθανα μολύβια», Τ.Ε, Γ' Δημοτικού,
α' τεύχος, σελ.27.

34. Παρακάτω δίνεται το κείμενο ενός μαθητή της Γ' Δημοτικού στο οποίο έπεσε νερό και σβήστηκαν τα επίθετα. Μπορείτε να τα **συμπληρώσετε**, αφού τα βάλετε στο **σωστό γένος, αριθμό και πτώση**, ώστε να συμφωνούν με τα ουσιαστικά που τα συνοδεύουν;

Ξαφνικά, ένα φως μπαίνει απ' το παράθυρό του κι ένα πλασματάκι (παράξενος) τον πλησιάζει και του λέει: «Θέλεις να γίνουμε φίλοι και να πάμε στο δικό μου κόσμο; Εκεί είναι όλα (όμορφος) και δε θα γκρινιάξεις για τίποτα.» «Ναι» απαντάει το γκρινιάρικο παιδάκι και ξεκινάει για το μεγάλο ταξίδι. Καθώς το διαστημόπλοιο ταξίδευε προς τον κόσμο (άγνωστος), το πλασματάκι (παράξενος), ο εξωγήινος φίλος του, του έδειχνε τα αστέρια που φεγγοβολούσαν και τον πλανήτη γη που ήταν τόσο όμορφος από εκεί ψηλά. Όταν έφτασαν στον άγνωστο πλανήτη, όλα ήταν πολύ..... (όμορφος). Τεράστια πάρκα, λίμνες (πανέμορφος) και πολλά παιχνίδια. ρομπότ (αμέτρητος) που κάνουν όλες τις δουλειές, φαγητά και γλυκά (καταπληκτικός) και παιδιά που παίζουν σε λούνα παρκ (τεράστιος). Ένας κόσμος πραγματικά..... (πανέμορφος)! Το γκρινιάρικο παιδάκι είχε μείνει με το στόμα..... (ανοιχτός). Τα δυο παιδάκια έφαγαν, έπαιξαν και διασκέδασαν με την ψυχή τους. Για πρώτη φορά το παιδάκι (γκρινιάρης) ήταν (ευχαριστημένος).

<https://miaforakai.wordpress.com/%CE%B3-%CE%B4/>

35. Γιατί πιστεύετε ότι έγραψε ο μαθητής αυτό το κείμενο; Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση:

- Ⓐ για να μας περιγράψει έναν πλανήτη που επισκέφτηκε με έναν εξωγήινο
- Ⓑ για να μας πει μια ιστορία για τον φίλο του τον εξωγήινο
- Ⓒ για να μας περιγράψει το διαστημόπλοίο του.

36. Στο παραπάνω κείμενο το παιδί περιγράφει κάποιον πλανήτη που υπάρχει ή έναν δικό του φανταστικό πλανήτη;

.....

Λοιπόν, παιδιά, υπάρχουν δυο είδη περιγραφής:

- α) όταν περιγράφουμε κάτι δικό μας, όπως ο συμμαθητής σας παραπάνω που περιγράφει τον δικό του φανταστικό πλανήτη, και
- β) όταν περιγράφουμε κάτι γενικό, που ισχύει για όλους το ίδιο, όπως η περιγραφή του ήλιου που είδαμε.

37. Τι περιγράφεται στο παραπάνω κείμενο;

.....

38. Πώς έφτασε το παιδάκι στον άγνωστο πλανήτη;

.....

Όπως βλέπετε, παιδιά, όταν περιγράφουμε κάτι που εμείς το δημιουργήσαμε, ακόμη και με τη φαντασία μας, θα πρέπει να αναφέρουμε πώς βρεθήκαμε εκεί.

39. Συμπλήρωσε στις παρακάτω προτάσεις «Σ», αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι σωστό, και «Λ» αν το περιεχόμενό της είναι λάθος.

- Ⓢ Εκεί ήταν όλα άσχημα.
- Ⓢ Τα πλασματάκια εκεί έκαναν μόνα τους τις δουλειές.
- Ⓢ Τα παιδιά έπαιζαν σε τεράστια λούνα παρκ.
- Ⓢ Εκεί υπήρχαν πολλά παιχνίδια και γλυκά.

Επομένως, όταν περιγράφουμε έναν χώρο, θα πρέπει να δίνουμε αρκετές πληροφορίες για το περιβάλλον και τους ανθρώπους που ζουν εκεί, ώστε να τον προσδιορίσουμε με ακρίβεια.

40. Ποιες ήταν οι σκέψεις και τα συναισθήματα του παιδιού για τον πλανήτη που επισκέφτηκε;

.....

Επίσης, παιδιά, όταν περιγράφουμε
κάτι δικό μας, στο τέλος
αναφέρουμε τα **συναισθήματα** που
έχουμε για αυτό.

Άρα, παιδιά, όταν περιγράφουμε κάτι που μας ανήκει ή το
έχουμε δημιουργήσει εμείς στη φαντασία μας,
θα πρέπει να πούμε:

- ☉ πώς βρεθήκαμε εκεί,
- ☉ το όνομά του και την προέλευσή του,
- ☉ γενική εντύπωση και εξωτερικά χαρακτηριστικά,
- ☉ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και διαφορές από τα υπόλοιπα όμοιά του,
- ☉ σκέψεις και συναισθήματα γι' αυτό.

3. Κατασκευάζουμε έναν διαστημικό πύραυλο!

Έρθε η ώρα να γίνουμε μικροί καλλιτέχνες και να φτιάξουμε έναν πύραυλο, για να ταξιδέψουμε όλοι μαζί σε νέους φανταστικούς πλανήτες!!

Ελάτε να φτιάξουμε μαζί τους μικρούς διαστημικούς πυραύλους!!

<https://www.youtube.com/watch?v=O>

41. Τι νομίζετε πως ήθελε να μας δείξει το βίντεο που παρακολουθήσατε;

- Να μας περιγράψει τον τρόπο που φτιάχνουμε ένα διαστημόπλοιο.
- Να μας περιγράψει τα μέρη ενός διαστημόπλοιου.
- Να παίξουμε με ένα διαστημόπλοιο.

42. Ποια στοιχεία χρησιμοποιούνται στο βίντεο, για να μας πει αυτό που θέλει;

- Εικόνα
- Ήχος
- Λόγος
- Όλα τα παραπάνω

43. Τι κατασκευή θα φτιάξουμε;

.....

44. Τι θα χρειαστούμε για να φτιάξουμε το διαστημικό πύραυλο;

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

45. Ένας φίλος σας έλειπε την ώρα που παιζόταν το βίντεο. Μπορείτε να του πείτε πώς θα φτιάξει την κατασκευή;

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

Άρα, παιδιά, καταλάβετε τι θα πρέπει να αναφέρουμε, όταν θα δίνουμε οδηγίες για μια κατασκευή;

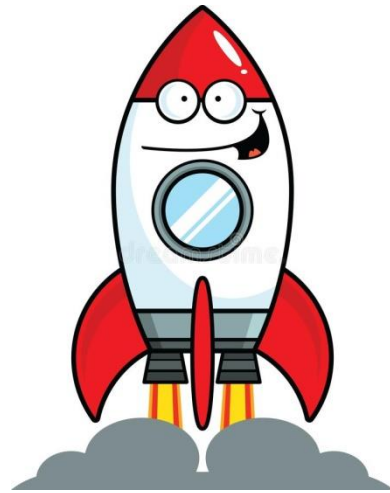
- Το **όνομα** της κατασκευής
- Τα **υλικά** που χρειάζονται
- Τα **βήματα** (οδηγίες) που ακολουθούμε με τη **σωστή σειρά**.

Για να δούμε τώρα, ποια είναι ακριβώς τα **υλικά** και οι **γραπτές οδηγίες** που πρέπει να ακολουθήσουμε για να φτιάξουμε τον πύραυλό μας!

ΥΛΙΚΑ

- Χαρτόνι
- Μαρκαδόρους
- Ψαλίδι
- Καλαμάκι πλαστικό και χάρτινο
- Υγρή κόλλα

Παιχνίδι Πύραυλος / Κατασκευή με Χάρτινα Καλαμάκια

Οδηγίες κατασκευής:

1. Σχεδιάζεις στο λευκό χαρτί έναν πύραυλο
2. Κόβεις το περίγραμμα του πυραύλου που έχεις σχεδιάσει.
3. Ζωγραφίζεις τον πύραυλο με όποια χρώματα σου αρέσουν
4. Κολλάς με την υγρή κόλλα το πλαστικό καλαμάκι στο πίσω μέρος από τον πύραυλό μας.
5. Τοποθετείς το χάρτινο καλαμάκι μέσα στο πλαστικό.
6. Φυσάς μέσα στο χάρτινο καλαμάκι και ο πύραυλός μας εκτοξεύεται!!!

46. Παραπάνω είδατε τη διαδικασία κατασκευής ενός πυραύλου με δυο διαφορετικούς τρόπους. Υπογραμμίστε τον τρόπο που σας βοήθησε περισσότερο να ολοκληρώσετε την κατασκευή σας και εξηγήστε γιατί.

📺 Βίντεο με κατασκευή του πύραυλου

📄 Γραπτές οδηγίες με τα υλικά

.....

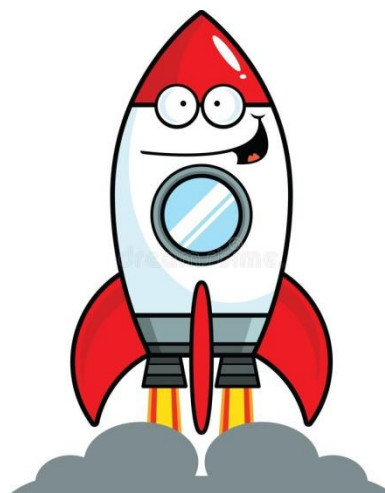
.....

.....

47. Μπορείτε να περιγράψετε τον πύραυλο που φαίνεται στην εικόνα;

Για περισσότερη βοήθεια στο παρακάτω πλαίσιο σας δίνονται κάποια επίθετα, τα οποία μπορείτε να τα συνδυάσετε με διάφορα ουσιαστικά και να τα χρησιμοποιήσετε, για να εμπλουτίσετε την περιγραφή σας!

κοντός, ψηλός, κόκκινος, λευκός, μαύρος,
πλατύς, στενός, διαστημικός, χαρούμενος,
λυπημένος, φασαριόζος, αθόρυβος,
σύγχρονος, γρήγορος, αργός, μεγάλος,
μικρός, στρογγυλός, μυτερός, λαμπερός,
καθαρός, βρώμικος

Ο πύραυλος είναι

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

48. Τώρα παρατηρήστε τις υπογραμμισμένες λέξεις στις παραπάνω οδηγίες.

✓ Θυμάστε πώς λέγονται αυτές οι λέξεις;

.....

✓ Πότε γίνονται αυτά που δηλώνουν τα ρήματα;

.....

✓ Σας βοήθησαν να καταλάβετε τι πρέπει να κάνετε για να φτιάξετε την κατασκευή;

.....

Όταν περιγράφουμε κάτι,
προσέχουμε τα **ρήματα** που
χρησιμοποιούμε.

Αυτά πρέπει να βρίσκονται
σε χρόνο που δηλώνει ότι
κάτι γίνεται τώρα.

Ένας τέτοιος χρόνος που
χρησιμοποιούμε συχνά είναι
ο **Ενεστώτας.**

Παιδιά, όταν θέλουμε να
δώσουμε οδηγίες, **προστάζουμε**
κάποιον άλλον και αλλάζει η
μορφή των ρημάτων. Αυτό
μπορεί να γίνει με δυο τρόπους.

1^{ος} τρόπος

Σχεδιάζεις, ζωγραφίζεις, κόβεις.

2^{ος} τρόπος

Σχεδίασε, ζωγράφισε, κόψε.

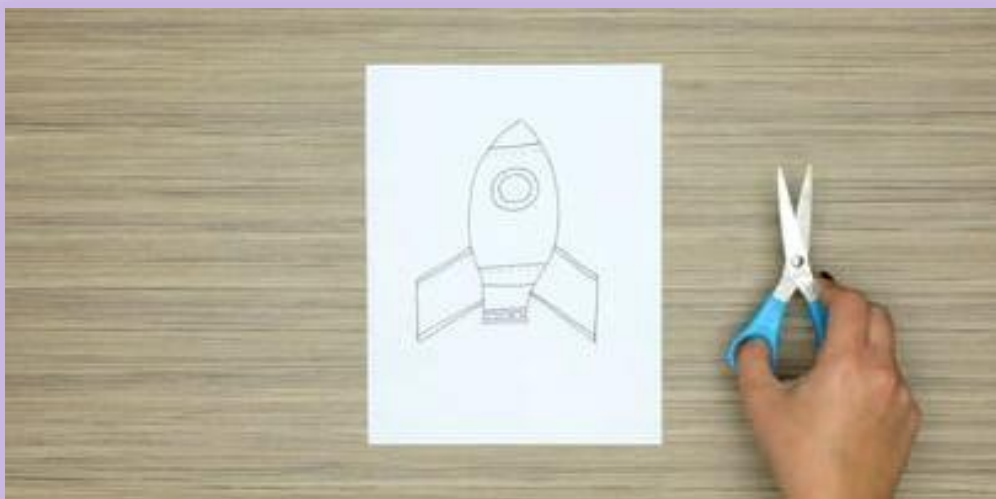
«Τα απίθανα μολύβια», Β.Μ. ,Γ'
Δημοτικού, β τεύχος, σελ.40.

49. Το βίντεο που είδατε παραπάνω είχε μόνο εικόνα. Θα ήταν ακόμη πιο χρήσιμο να είχε και γραπτό κείμενο με τις οδηγίες. Γράψτε, λοιπόν, τις οδηγίες που δόθηκαν παραπάνω κάτω από τις αντίστοιχες εικόνες. Προσοχή, όμως, γράψτε εδώ τα ρήματα με τον δεύτερο τρόπο.

Βήμα 1ο

Βήμα 2ο

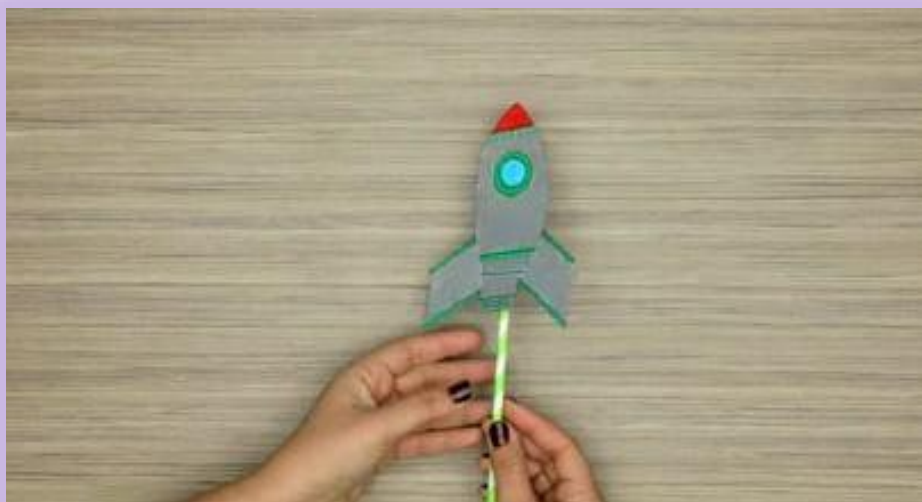
Βήμα 3ο

Βήμα 4ο

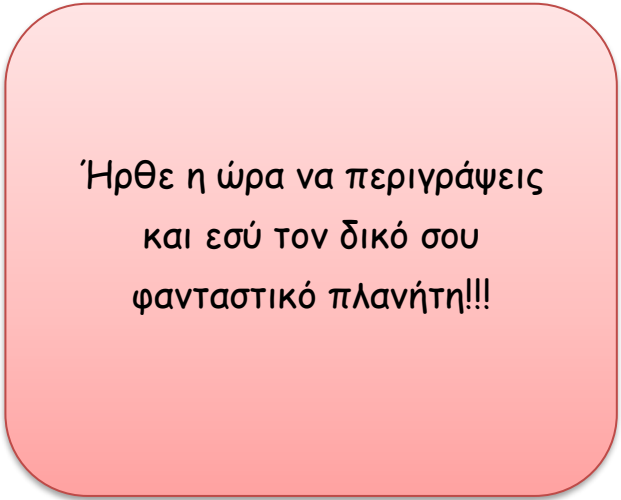

Βήμα 5ο

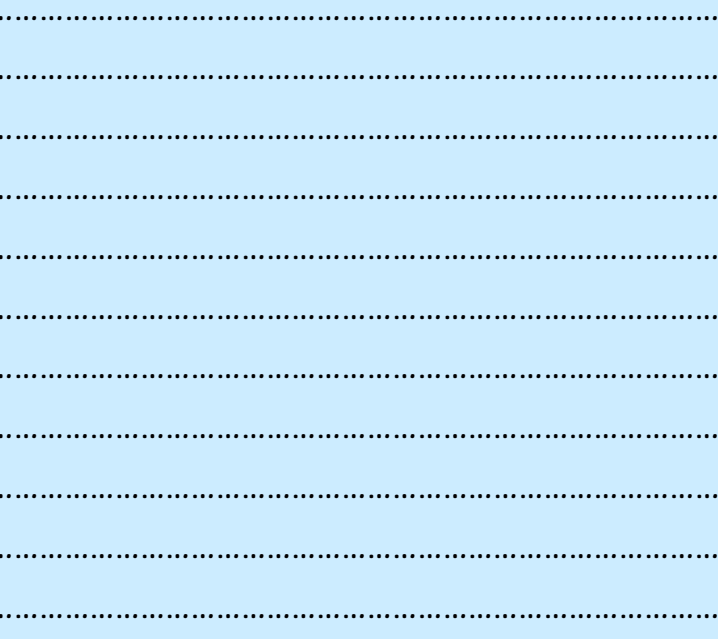

Βήμα 6ο

50. Γράφεις στο ημερολόγιο σου για την εμπειρία σου στον φανταστικό σου πλανήτη. Περιέγραψε έναν πλανήτη που επισκέφθηκες, ακολουθώντας τις οδηγίες που βρίσκονται στα συννεφάκια. Μην ξεχάσεις να χρησιμοποιήσεις επίθετα, για να ζωντανέψεις την περιγραφή σου. Έστερα, ζωγράφισε τον φανταστικό σου πλανήτη στο παρακάτω κουτάκι.

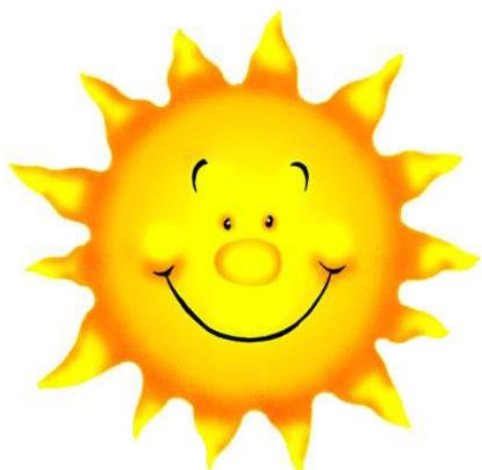
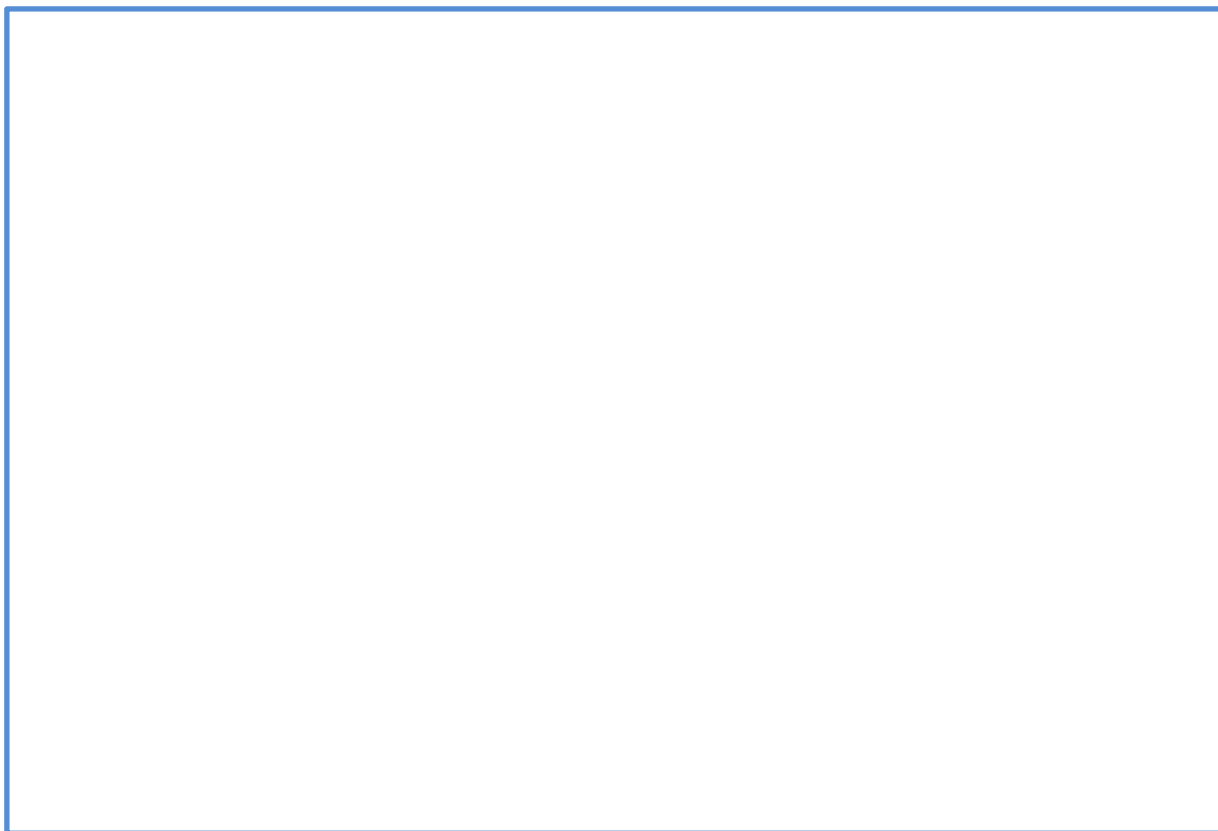
Γενική εντύπωση
του πλανήτη και
βασικά εξωτερικά
χαρακτηριστικά,
όπως σχήμα,
μέγεθος, χρώμα.

Ποια είναι τα
ιδιαιτέρως
χαρακτηριστικά του;
Ποια η διαφορά του
με τους άλλους
πλανήτες;

Υπάρχει ζωή σε
αυτόν τον πλανήτη;
Αν ναι, πως είναι
εξωτερικά οι
κάτοικοι και ποιες
οι συνήθειές τους;

Σκέψεις και
συναισθήματα για
τον φανταστικό μου
πλανήτη.

ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ ΤΟΝ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ!!!

Παιδιά, ήρθε η ώρα να δούμε τι μάθαμε!

Δείτε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε:

- ✓ Την **πρώτη** φατσούλα, αν τα πήγατε **πολύ καλά**.
- ✓ Την **δεύτερη** φατσούλα, αν τα πήγατε **καλά**.
- ✓ Την **τρίτη** φατσούλα, αν τα πήγατε **μέτρια**.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

			
Είπα πώς βρέθηκα στον πλανήτη και πού αυτός βρίσκεται;			
Ανέφερα το όνομά του και την προέλευσή του;			
Ανέφερα τη γενική εντύπωση του πλανήτη;			
Ανέφερα τα βασικά εξωτερικά χαρακτηριστικά του, όπως σχήμα, μέγεθος, χρώμα;			
Φρόντισα να αναφερθώ στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του;			
Παρουσίασα τις διαφορές του με τους άλλους πλανήτες;			
Ανέφερα αν υπάρχει ζωή σε αυτόν τον πλανήτη;			
Περιέγραψα την εξωτερική εμφάνιση και τις συνήθειες;			
Κατάφερα να αναφέρω τις σκέψεις και τα συναισθήματά για τον φανταστικό μου πλανήτη;			
Περιέγραψα με λεπτομέρειες τον πλανήτη μου;			
Χώρισα σε παραγράφους το κείμενό μου;			
Χρησιμοποίησα στο κείμενό μου επίθετα, για να περιγράψω τον πλανήτη μου;			
Έβαλα τα επίθετά σε σωστό γένος, αριθμό και πτώση, για να συμφωνούν με τα ουσιαστικά που τα συνοδεύουν;			
Χρησιμοποίησα πολλά και διαφορετικά επίθετα, για να κάνω την περιγραφή μου πιο ζωντανή και παραστατική;			
Έβαλα τελείες στο τέλος κάθε πρότασης και κεφαλαίο γράμμα στην αρχή;			
Πρόσεξα την ορθογραφία των λέξεων;			